УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
WWW.UNILIB.RS

НАРОДНА СКУПШТИНА

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ О РАДУ СРПСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

ИЗЛАЗИ СВАКИ ДАН ЗА ВРЕМЕ СКУПШТИНСКОГ РАДА

ПРЕТПЛАТУ ПРИМА
КРАЉЕВСКО-СРПСКА ДРЖАВНА ШТАМПАРИЈА

ЦЕНА ЈЕ ЛИСТУ:
ЗА СРБИЈУ . . . . . 6 дин. МЕСЕЧНО
ОД ЈЕДНОГА ВРОЈА . . . . . 0·40 дин.
ЗА СТРАНЕ ЗЕМЉЕ ПОШТАНСКОГ САВЕЗА 15 дин. МЕСЕЧНО

УРЕЂУЈУ СКУПШТИНСКИ СЕКРЕТАРИ:
Ранко Петровић, Доброслав Ружић, Љуб. П. Ћирић.

Број 31 | ЧЕТВРТАК 10 ЈАНУАРА 1891 | Година I

32 САСТАНАК

15 децембра 1890 год. у Београду

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК
Димитрије Катић

СЕКРЕТАР
Витом. Младеновић

(НАСТАВАК)

(Извештаји за молбе и жалбе)

Известилац — Кад је одбор ове ствари решавао, он је надлежног министра саслушао и г. министар је пристао, да се молиоцима може дати повластица, но под условима, који су у решењу побројани. (Чује се: прочитајте све)!

Потпредседник — Је ли вољна Скупштина да чује садржину молбе? (Јесте).

Изволите чути.

Известилац чита молбу, која гласи:

Народној Скупштини

Решењем г. министра народне привреде од 24 Јула ове године П№ 3738, које прилажем у овереном препису под ·/. дозвољено ми је, да могу поред повластичара за израду гајтана и ја подизати фабрике гајтана са преко 60 чаркова. Ја сам подигао фабрику на реци Козари у срезу власотиначком и наместио 34 чарка; остатак у 38 чаркова нисам могао наместити зато, што су ми чаркови задржати од стране бугарске у Цариброду. Све што је било потребно ја сам платио, и за то ми је загонетан поступак од стране бугарске власти.

Приликом прављења фабрике, ја сам утрошио доста знатну суму новаца, како за земљиште тако и за зграде и фабрични материјал, па би био рад да ми се да могућност да што пре приступим самом послу.

Од рада и подизања фабрике користи су очигледне, и ми скоро не би ни имали потребе да их овде рећамо. Само напомињемо толико, да ће се са постанком наше фабрике гајтана, којим се наш народ одева бити јевтинији а и бољи. Конкуренција нагони фабриканте да свој рад усавршавају. Монополи рђаво упливишу на радиност, они чине застој. Поред тога новац у земљи остаје, толики радни народ отуда живи и т. д. Усавршавањем израде гајтана услед конкуренције постиже се и то, да се гајтан као савршен може и на страну изводити и новац у земљу уносити.

У тој цељи, ради што скоријег рада у нашој фабрици, слободан сам умолити Народно Представништво, да ми да повластицу за израду гајтана с тим, да је иста ограничена у толико, да и други, који се желе бавити израдом гајгана то могу постићи, но само да број чаркова или буде већи или бар раван броју, који наша фабрика има. У нашој фабрици *наместићемо 72 чарка* и повластица на тај број чаркова треба да гласи: *за дванајест година од дана дате повластице*; уз ово да нам се, према члану 2 повластице, издате највишим решењем од 6 Септембра 1885 год. Антонију Поповићу и компанији у Лесковцу, даде *право да можемо увозити машине, делове од машина, оруђа и справе, као и потребну нам грађу за устројство и рад фабрике без наплате царине и узгредних такса*, које се на царинарницама плаћају.

Тако исто да нам се даде право да израђени гајтан можемо из наше фабрике и *на страну извозити без наплате извозне царине*, која се код царинарница наплаћује.

У нади да ће народно представништво нашу молбу, са оном вољом са каквом је ми упућујемо, прихватити,

5 Децембра 1890 г.
у Београду.

Остајемо понизни
Коста Илић (Мусицић)
и другови из Власотинца

У исто време молимо Народно Представништво да изволи при решавању ове молбе захтевати сва акта по овом делу од госп. министра народне привреде, која се код њега находе и то: прву молбу нашу од 2 Јуна тек. године и молбу такође нашу од 23 Јуна исте године, и извешће наше г. министру о подигнућу ове фабрике од 25 Новембра тек. године, по којима смо све услове извршили.

понизни
Коста Илић (Мусицић)
и другови из Власотинца

а за тим решење министрово, које гласи:

Минист. Народне Привреде.
ПБр. 3738
24 Јула 1890 год.
у Београду.

Коста Илић мумција из Власотинца и другови, доставио ми је намеру, да желе подићи фабрику гајтана на реци Козари у срезу власотиначком са 70 чаркова. Тим поводом молио ме је, да га известим, да ли му се при подизању овог предузећа, неће чинити какве сметње због повластице, која је на фабрикацију гајтана дата Антонију Поповићу и друговима из Лесковца.

На ову молбу, а на основу другог дела чл. 1 повластице, која је највишим решењем од 5 септембра 1885 год. дата Поповићу и друговима из Лесковца,

Извештава молитеља Илића, да може поред поменутог повластичара и друг. подизати фабрике гајтана са преко 60 чаркова. Такса је за ово решење плаћена у 2 дин у таксеним маркама.

Заступник
министра нар. привреде,
министар унутрашњих послова
Ј. Ђаја с. р.

Да је овај препис решења своме оригиналу, који се у рукама Косте Илића налази, и који је власти ради сравнења поднео, у свему веран, управа вароши Београда тврди по наплати прописне таксе од 1·80 дин. утиснутим маркама на копији.

№ 19219

По наредби
Управника вар. Београда
члан
В. Миленковић.

Стеван Мићковић — Ја сам о том поменуо овде у Скупштини, да ми је чудно, што је одбор донео тако решење по овој молби. Изгледа, да су одборници по нечијем наговору решили овако ову молбу. Ја бих молио, да ми за ово опросте, али друкче не може да буде, кад је већ министар одобрио молиоцима, да дижу фабрику и они су на то толики новац потрошили и сад само за то, што нису могли неке чаркове да пренесу из Бугарске, хоће одбор да им забрани радњу.

Милош Богдановић — Мени се чини, да кад постоји једно решење министарско, да молиоци могу подићи фабрику само са 10 чаркова више, онда је ово решење одборско излишно тим пре, што су људи све спремили, што им треба.

Ако сад остане у сили решење одборско, онда то значи не дати људима да раде и ми ако примимо ово мишљење одборско, онда спречавамо нашу индустрију. С тога сам ја мишљења, да се ово мишљење одборско одбаци.

Јоксим Павловић — Ствар је, господо, у овоме. 1884 године повластичар Антоније добио је право од министра, јер је онда министар давао повластице, да подигне једну фабрику гајтана од 60 или 80 чаркова. У 1 чл. ове повластице стоји: да им се ово право даје, но с тим да и сваки други може подићи оваку фабрику.

Кад су сад ови повластичари питали г. министра Нар. Привреде: да ли ова повластица важи и за њих и да ли и они могу подићи фабрику, тада министар Нар. Привреде, а овога је онда заступао г. Ђаја, издао им је решење, да и они имају права да дижу фабрику. На основу тога решења молиоци почну да дижу фабрику. Сад што им је бугарска власт у овоме сметала задржавајући им неке чаркове, то је друга ствар, но овде главно је то, да они имају права да раде и ја не знам, како је одбор могао овако решење донети

Ја не знам како је могао одбор овако решење донети на штету појединих људи, а противно повластици, коју су већ добили, јер се не може давати неко друго право него што је до сада давато. Они су добили повластицу решењем министровим пре толико година, и ја не знам за што одбор да стаје на пут, и неке нове услове поставља. Ја сматрам да је решење одбора незаконито и неумесно, да иде на штету молиоца и треба да се одбаци.

Тодор Радовановић — Пре пет година, кад је компанија лесковачка добила повластицу за израду гајтана, чланови фабрике Косте Илића тражили су да нико не добије повластицу а то само у тој цељи, да они могу из Бугарске доносити гајтан. Сад када нису могли другче да помету ову стару фабрику дошли су и траже повластицу за исту радњу, да би исту помели у њеним пословима, и да они опет преносе из Бугарске гајтан. Г. Ђаја дао им је повластицу, управо није им дао повластицу него их је известио решењем, да могу подићи фабрику за израду гајтана само већу од оне која већ постоји. Али пошто је г. министар после тога био извештен, да Коста Илић није стручњак те радње, и да намерава у фабрику примати Бугаре, извештени су другим решењем, од 25 Августа ов. год., да нова фабрика коју подигну мора бити снабдевена савременом машинеријом, и да сопственик фабрике мора бити стручњак. Даље да кад почне радити, мора известити министра и стару машинерију да не сме употребити, а знам да је његова машинерија стара из бугарских фабрика, Међутим знамо поуздано, да је то место, где би се подигла фабрика, близу Бугарске и главно је, да се ту може без икаквог зазора на 60 коња доносити гајтан из Бугарске и одатле се растурати по унутрашњости Србије. Они су хтели да добију повластицу у тој цељи да убију и ову фабрику, која постоји, да могу носити гајтан из бугарске и да њихова фабрика постоји форме ради, а у ствари да држи филијал бугарских фабрика за израду гајтана. С тога г. министар са свим разложно, забранио им је да могу подићи фабрику. Није истина да они имају приличан број спремљених чаркова на тој реци, и како ја мислим на тој реци могло би се подићи 600 чаркова, па зато је одбор у решењу то имао на уму те је метуо 200 чаркова. Ако је Коста вољан да ову фабрику подигне, то за њега није ништа 200 чаркова јер је он капиталиста, али овде је друго, а то је да и ова у Лесковцу пропадне. Али ако хоћете да се подижу те фабрике, има за то повољних места у лесковачком срезу у Нишу и другим окрузима, а не да се подижу на граници на штету других људи, где не може контрола добро да се врши и где се готово не може избећи да тај фабрикант не доноси из бугарске гајтан.

Васа Манојловић — Један газда у Власотинцима уложио је велики капитал у индустријска предузећа. У колико је мени познато, тај молилац жртвовао је својих 20—30000 дуката да подигне фабрику за производење гајтана. Он је то учинио у интересу српске индустрије, а на првом месту разуме се и у интересу свом. Ја мислим да Народно Представништво на првом месту позвано је, да узме такве индустријалце у заштиту. Ви знате, господо, да се грдна количина гајтана од бугарских фабрика уноси у Србију; велика количина уноси се правилним путем преко ћумрука, а још већа количина уноси се неправилним путем кријумчарења. Ја мислим да господа посланици, знаће то врло добро а нарочито они, који имају додира с трговцима, који купују сукно и тај гајтан, да се у великој количини троши у Србији гајтан, који долази из Бугарске. И ако ми имамо једну фабрику за производење тога гајтана близу Лесковца, ја мислим, да није од штете ако се дозволи и овом индустријалцу код Власотинаца да подигне фабрику. И кад је њему одобрено да подигне фабрику и кад је он уложио један велики капитал за подизање те фабрике, онда ја не знам шта је могло руководити одбор, да управо смета развитку те радње, да јој смета у томе што не предлаже Скупштини да се одобри тражена повластица и да се потпомогне тај човек, који је толики капитал скр'о у то предузеће, него предлаже да се његова молба да министру на призрење, а то значи отежавати овака индустријска предузећа. Колико сам ја разумео, тако гласи одборско решење. Ја мислим, да је решење одборско неправилно и пошто је Скупштина надлежна да решава о овом питању — да одобрава повластице, ја мислим да Скупштина нема разлога да не одобри ову повластицу, којом молилац тражи да се подигне још једна фабрика за израду гајтана код Власотинаца, и да се тиме не одлаже решење тога питања. Ја мислим да то захтевају интереси наше производње и наше индустрије у земљи као и интереси наших сировина којих у источним крајевима земље има у изобиљу.

Ђока Анђелковић — И ако је овде решено да се само ова молба прочита, готово најбоље би било да су прочитане све молбе, и онда би Скупштина имала далеко правилније мишљење о целој ствари. Молба ових грађана из Власотинаца, као што се види, управљена је на то да се тражи искључива повластица за производњу гајтана, али поред те молбе имамо и молбу Лесковчана, који тако исто траже искључиву повластицу. Према томе одбор морао је стати и размислити се. Он је тако и радио и дошао је до закључка, да то питање треба решити с гледишта, да се наша економска

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
WWW.UNILIB.RS

производња заштити. Кад су се већ почеле тражити искључиве повластице, онда су они већ тим самим стали на земљиште, да им се свима треба ствар да расправи на новом земљишту, без обзира на решења која су до сада о том предмету дата. Одбор за молбе и жалбе читајући чл. 177 Устава по коме право монопола припада држави, а повластице да се дају путем закона на онакав начин, како смо навикли од ове године, онда смо мислили да ће бити најбоље да упутимо ове молбе министру, па да он поднесе један пројект закона о давању повластица за ту производњу. Али одбор узевши у обзир да треба дати задовољсна и једнима и другима, нашао је да од наше стране Скупштини треба дати на знање ово, с тога стоји у одб. решењу „но с тим“, што значи дати на знање. Из обзира што је јача вода код власотиначке фабрике, ми смо мислили, да ту онда треба да се подигне фабрика по модерном начину са 200 чаркова, и из обзира друго, што у Лесковцу није јака вода, и што пресушује да ту може да буде фабрика и са 120 чаркова. Сем тога што су само повластице ограничене у роковима, тиме смо хтели да постигнемо, да не дајемо искључиве повластице на велики број година, јер кад би само једноме дали искључиву повластицу онда би он сам остао без икаквог конкурента. Међутим у тим крајевима има изгледа да може бити још таквих фабрика, и онда мислим да је природно и разумљиво, што смо такво решење донели да дамо прилике и другоме, да може да врши тај привредни задатак као и ови, који су већ повластицу добили. Према томе ми смо узели 6 година место 12, а за другу 3 године време — за трајање повластице, и ја мислим да је одбор на уставном и законитом путу донео такво решење с обзиром на саме прилике, које се налазе у самим местима. Разуме се да је скупштинско хоће ли се усвојити одборско мишљење или не. Али ја држим да је правилан пут којим је цела ствар пошла, и налазим да би се Скупштина огрешила ако не би упутила министру привреде, да он ту ствар покрене у форми законског предлога за повластице, и да дамо прилике, да и други подижу те исте радње, а не само та два предузимача. Према томе ја мислим да смо ми чланови одбора стајали на земљишту закона.

Богосав Поповић — Мени се чини кад је одбор решио да се од 30 стави на 200 чаркова, да је он тим својим решењем хтео да онемогући рад томе човеку, а ми кад знамо да је тај човек утрошио толико капитала, ја мислим да би требало да му то дозволимо, пошто је за нашу државу корисно да таквих фабрика имамо и у сваком округу. Према томе ја бих био мишљења да се то решење одборско врати одбору, па да га он уреди као што треба. Даље, ја мислим да неће бити право, да се човеку сад наједанпут пут одузме та повластица, коју му је министар дао својим решењем, јер је тај човек уложио толико новца, а овим би се подизањем од 70 на 200 чаркова очевидно показало то, да је намера да му се онемогући рад. Дакле, са свим је неумесно мишљење одборско и ја ћу гласати против њега.

Лазар Лазаревић — Мени је највише позната та ствар, и ја ћу да проговорим коју реч о томе. Што каже Тодор Радовановић, да су ти чаркови стари и да су донети из Бугарске, то није истина. Што каже да се може да шверцује гајтан отуд овамо, то није могућно. Ја кажем да та фабрика није корисна по народ, јер жене које су радиле по 16 гроша на дан оне су доцније добијале 6 гроша на недељу, дакле грош на дан. И ономад су ме у моме стану због тога напали и ја вам кажем да штогод ме постигне то је од онога Мате Тонковића, који је сад горе на галерији (обраћа се тамо, — живахан смех у Скупштини) и од Тодора Радовановића.

Тодор Радовановић — Молио бих скупштину да не сметe с ума да је Лазар пашеног Косте Илића а за оно друго што каже то није истина, и ја то одбијам од себе.

Лазар Лазаревић — Мени је Мата Тонковић зет а овај ми је пашеног, а они имају једног шпијуна бугарског, који им је те чаркове донео.

Вића Радовановић — Врло је коректно мишљење одбора, што је донео овако решење, које је известилац прочитао. По чл. 177 Устава одбор није могао друкчију одлуку донети него овакову. Никаква разлога нема што се предговорници ослањају на нека права, која су повластичари добили решењем министровим. Јер то решење, ако им је тиме дата повластица, није законито. Међутим то није решење, којим је министар одобрио подизање те фабрике, него је тиме само казато, ви можете подизати фабрику али за то морате тражити редовним путем да се то одобри. Ова раније добивена повластица, добивена је по старом услову, који је давао права једном министру да може дати повластицу, али њоме се не могу они користити, јер повластица која треба да се сад коме даде, треба да се у форми закона поднесе Скупштини. Што се тиче саме повластице, не обзирући се на говор и заступање појединих посланика из тих крајева и на њихове међусобне приговоре, ја ћу да кажем моје мишљење о томе. Кад бих видео да у овој новој повластици, има произвођача, има једног удружења људи којима је стало до тога да своје производе у тој фабрици прерађују и да сами ту раде, онда бих ја дао првенствено тој фабрици право и био бих чисто с тим, да срушим ону прву фабрику. Међутим кад се овде појављује један фабрикант, један капиталиста, коме је циљ та, да конкуренцијом сруши постојећу фабрику, онда не могу да се сложим с тим мишљењем, да и овоме дамо повластицу, јер може да се иза повластичара крије нешто, што иде на то да сруши овога фабричара и тим онемогући производњу гајтана у земљи. Свакако мислим да Скупштина не треба да се заведе на странпутицу тиме, да сад реши ову ствар пре него што од министра добије мишљења, и моје је мишљење као и председника тога одбора, да и она друга повластица једновремено дође пред Скупштину на оцену, па ћемо тек онда видети да ли је корисније да дамо једном или другом (Чује се: да се реши.).

Потпредседник — Је ли воља Скупштина да се реши. (Јесте). Још има да говоре: Станча Виденовић, Тома Јовановић, Поп Марко Петровић, Јован Ђаја, Младен Живковић, Милош Богдановић и Војин Ћирковић.

Станча Виденовић — Свима нама познато је, да се доста гајтана троши у нашој земљи, а поред тога има једна фабрика у Лесковцу, која се пре неколико година подигла и која израђује гајтан, али нису никако усавршене како би могле, да подмирују потребу гајтана у земљи и с тога се доста гајтана из Бугарске овамо увози. Колико гајтана из Бугарске прелази овамо јавно, 10 пута се више шверцује и преноси шверцован. У томе је велика штета по државу и поједине људе, што не могу своје сировине да прерађују и да продају у својој земљи. Зато ја мислим, ако би могли наћи начина, да се да и једнима и другима, и да оба усавршавају те фабрике те да тиме подмирују потребу гајтана у нашој земљи, како се он не би увозио са стране. Што се плаши Тодор Радовановић и наводи да је та фабрика близу границе, да може да шверцује, ја мислим да ниједан човек неће да ризикује свој капитал, а ту ће бити врло јаке контроле за њега, а поред тога и казне нису мале него велике. И ја мислим да би најбоље било да и једном и другом дамо ту повластицу, те да се фабрике усаврше и да би се наше сировине могле у великој количини продавати.

Тома Јовановић — Господо, ни један од нас, који смо овде, није противан да се подиже индустрија у нашој земљи и да нас стране земље даве са својим производима, али овде је говор о самој новој фабрици. Та намера тих предузимача није баш искрена да конкуришe са јевтинијим људима. Ако је он патриота, ако му је стало до тога да води рачуна о нашој индустрији, онда му је Нишава велика, него он подиже фабрику на тако опасном месту где ће му се фабрика исплатити само да на дан шверцује по један товар гајтана а не више, јер, господо, ви треба да знате да један товар гајтана кошта 280 дуката. Овоме произвођачу је само да он буде ту на видику и ништа више и немојте да мислите да он ту има какву другу циљ, јер у Бугарској нема ни свилена ни црна гајтана. Ја мислим да данас можете наћи по 100 ока гајтана у Лозници и Шапцу а то све није видео ћумрук, то све браћа, која ово заступају уносе преко границе. Па не само да је то тако са гајтаном, него и са кафом.

Кафа је овде 20 гроша кило а у Скопљу је 8 гроша ока. Ја мислим кад је он такав патриота, што не подиже своју фабрику негде дубље у унутрашњост наше земље, него баш на граници самој, где би требало читав баталион војске да их чува да не шверцују. Господин Тодор је лепо казао шта та кумпанија мисли. Та кумпанија није за то да она шири индустрију, него је за то, да гајтан, који се израђује у Бугарској, и који је много јевтинији шверцује овамо, те да може конкурисати.

Та фабрика не кошта бог зна колико. Није таква, да она вреди хиљаду дуката. Ја мислим, да она не кошта ни сто гроша чаршиски. Ја знам каква је намера те фабрике; намера јој је да буде само на том месту, како би могла што више шверцовати. Нека Скупштина донесе одлуку, да се она подигне негде дубље у унутрашњост наше земље, па онда халал им мајчино млеко ако могу шверцовати,

За то ја предлажем да остане одборско мишљење, али тако да им се да повластица да могу подигнути фабрику негде дубље у земљи, а не тамо на граници како би шверцерајем иштетили нашу ђумручку касу, јер ни десета част прихода не долази у државну касу због шверцовања.

Марко Петровић — Мени се чини, да је сама одлука одборска неправилна; неправилна је у толико, што се она упушта у испитивање ствари, за које није ни позвана, ни надлежна, ни стручна. Одборско је то, да види, да ли је каква молба основана на закону, заслуги, или позитивном праву или не; и да ли није неко незаконито оштећен од државне власти у име власти и закона, или на послетку за молбе оваке врсте, да ли су оне у начелу корисне по каквом основу за општи интерес народа или коју грану напретка народњег; — али да она улази и у шпецијално испитивање и саме економне стране те молбе, она није надлежна, нити позвана на то. Јер, кад би се усвојило оваково одборско мишљење, онда би се тиме још у напред одређивао правац владе за питања оваке природе, зашта одбор за молбе и жалбе нити је стручан ни надлежан.

Зна се, на који се начин добијају повластице. Оне се добијају путем законодавним, Пре тога захтев какав за повластицу долази претходно на испитивање стручним људима; који су кадри проценити вредност тако поднетих питања и према томе донети предлог за озаконење њихово, пошто се направи пројект, и овај иде прво Државном Савету. За тим се формалним указом износи пред Скупштину и ту пролази кроз одбор и напослетку се тек износи Скупштини на решење. Дакле, једна молба за повластицу пролази кроз неколико надлештава, која ће да оцене стручност и корисност њихову и тек тада долази пред Скупштину на решење, а не овако из небуха неиспитан и непроцењен од надлежних и стручних.

Да је одбор казао, да ова молба иде само министру без икаквих даљих мотива и одређивања шта треба министар да ради, онда би то било коректно; али кад он доноси и другу половину свога решења у којој се специјално одређује шта и како да се уради по овој повластици, ту је он погрешио, јер за то није био надлежан,

У тој се молби тражи да се ослободе увоза извесних артикала царине, одређује се извесан број чаркова и остало. Мени се чини да ово питање треба озбиљније проценити, јер још на први поглед, ту се види јака утакмица и појединих лица и без повластица, а повластица се даје онде гди неће нико да уложи новац без осигуране користи, а овде се види просто једна утакмица и без повластица, — и кад је тако онда можда не би требало ни давати никоме какве повластице, него оставити поље слободне конкуренције. Зато ја предлажем: да се усвоји само она прва половина одборског мишљења, по ком се ова молба упућује надлежном министру, без икаквих других мотивација. И зато молим г. г. посланике да ме у том правцу потпомогну. (Потпомажу га).

Мијајло Поповић — Ја сам устао једино у тој намери, да на основу Устава кажем, да ова ствар још није сазрела за решење. И по томе оне разлоге, које сам мислио зато да изнесем, они су готово исцрпљени, од неких предговорника а нарочито г. Анђелковића.

По члану 177. Устава, повластице дају се само путем закона и то опет за одређено време. Кад се то зна, и кад се зна какву процедуру има да издржи један такав предлог: да се састави пројект, који ће ићи у Државни Савет, па тек после да се овај износи Скупштини која ће изабрати из секција одбор, па тек овај износи га Скупштини на решење, — онда о овој ствари не може се сад донети коначно решење, него би требало, да ова молба иде претходно надлежном министру те да он састави пројект, кога ће послати Државном Савету и тек после да га изнесе пред Народну Скупштину. И у томе се потпуно слажем са поштованим предговорником г. Марком Петровићем. То је односно прве половине а односно друге половине одборског извештаја, не слажем се са мишљењем г. Марка, што вели, да одбор на основу истог члана није имао право да се упушта у расправу економних питања и наглашује неке погодбе, те да се таква предузећа могу да учине. Такав приговор не може опстати за то, што знамо, да се повластице дају у виду закона, а знамо и то, који може да чини законски предлог. Могу чинити и посланици и влада. И према томе Скупштина има права да у овом питању узме иницијативе па може да чини предлог, и на основу тога мислим, да је одбор имао законског разлога што је учиниле оне напомене. Одбор није морао и ту да стане и да кажа да се ова молба просто шаље министру, него је имао разлога, кад је казао, да и оне погледе, које је одбор напоменуо, министар има на уму при прављењу пројекта. Одбор је могао чак и сам да састави пројект, и да га поднесе Скупштини, и тај би пројект био такође законски предлог с којим би Скупштина имала да учини оно, што и са осталим законским предлозима, а то је: да га упути Државном Савету, и када се отуд врати, да састави одбор, и кад из овога изађе да о њему решава.

Мислим, да је решење одборско коректно, јер је основано на закону и Уставу.

Тома Бојичић — Ми знамо да много оскудевамо у фабрикама и да због тога трпимо оскудицу. Кад је то тако онда можемо бар да охрабримо једног или два човека који би желели ово или оно да производе у нашој земљи, те да би тиме проширили нашу домаћу индустрију. Проширићемо најбоље онда, ако дозволимо конкуренцију у овоме погледу. Ја мислим да у томе питању не може бити спора и треба да га сви потпомогнемо да се што више рашири.

Што неко рече, да ако ово не дамо, да ће се тиме више кријумчарити; ја мислим да то није никакав разлог и нема смисла да неко унапред помишља на какво зло, које може да наступи. Тима разлозима не треба да се руководимо. Треба нашим грађанима, који може да подигне какву индустријску фабрику, дозволити то и дати им прилике да могу и они што допринети у корист наше земље. Нека сваки према свом стању и капиталу ради колико може у корист своју и целе земље, а не казати, па то кошта толико и толико и он неће моћи ништа да учини. Мене је изненадио говор неких посланика а нарочито говор г. Виће Радовановића, што каже: ако дозволимо да се подигне ова друга фабрика онда ће она ону прву срушити. То не може бити и за земљу не би било никакве штете већ користи, што би они између себе један другом конкурисали, развијали фабрике што боље, еспап би се продавао јефтиније и народ би мање плаћао, а добијао би што бољи еспап. Ја мислим, да не треба давати монопол на концесију само једном лицу, него треба давати и другим лицима, који се за то јаве, те да тиме ширимо нашу индустрију. Дакле, ово је гледиште боље и не треба да дозволимо да станемо на то земљиште, да оваку концесију добије само један или два човека већ, као што рекох, треба то дати и другима, да се наша индустрија не би сузбила него ће се тиме још проширити.

Ја сам у начелу противан мишљењу одборском али се потпуно слажем са предлогом попа Марка Петровића, да се ова ствар упути министру народне привреде, те да он да своје мишљење и поднесе закон. пројекат по истој.

Министар унутр. дела Ј. Ђаја — Господо, о овој ствари могу и ја у неколико дати објашњења, пошто сам био неко време заступник министра народне привреде. Ови други

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
WWW.UNILIB.RS

фабриканти, који у Власотинцу хоће да подигну фабрику, обратили су се мени као тадањем заступнику министра нар. привреде, и ја сам им издао решење да они могу подићи ту фабрику. Ово решење није никаква концесија, они су само тражили да могу подићи ту фабрику, и ја сам им по закону морао тако решење дати, а за саму концесију они се морају обратити Народној Скупштини.

Решење да могу подићи фабрику и радити, ја сам потписао с тога, што су се они обвезали да ће и боју машинерију донети, да ће бити са више чаркова и у опште да ће модерније и више тога еспапа производити, него што то бива у фабрици, која у Лесковцу постоји.

Доцније се показало да они нису све то испунили, видело се да фабрикант, који је то тражио, није сам занатлија, него је довео веште људе из Бугарске да ту раде. Почео је уводити неке машинерије старе и сад је предузео корак да тражи повластицу.

Испитујући како стоји потрошња тога сепапа видило се да та фабрика у Власотинцу, мора неминовно да убије ону фабрику у Лесковцу, која овај еспап сада израђује. Оно што је боље нека се и подиже, а оно што је горе нека пропадне. Али према свему, што се до сада о тој ствари зна, нема сигурности да ће та фабрика у Власотинцу бити боља него она што већ постоји у Лесковцу. Сем тога сумња се породила, да би положај оне фабрике у Власотинцу могао олакшати крijумчарење тако, да она буде магацин у који ће се сметати крijумчарски еспап из Бугарске. Ово није доказано, али постоји могућност да тако буде.

Кад овако ствар стоји, ја држим да нема никаквих разлога, због којих би требало хитати с решењем о овој концесији. Кад већ постоји једна таква фабрика у Лесковцу, а за ону у Власотинцу пораћа се оваква сумња, онда збиља треба што свестраније испитати ту ствар, и зато би требало примити предлог посланика попа Марка Петровића. да се ова молба упути надлежном министру те да он, проучив све прилике, каже треба ли дати тражену концесију, или оставити то слободној конкуренцији (одобравање). Зато не треба усвојити целокупно мишљење одбора, него треба просто ову молбу упутити министру.

Младен Живковић — Господо, пошем сам ја посланик из тога краја, то сматрам за дужност да ову ствар у неколико објасним. Морам најпре да изјавим да сажаљевам случај, што су се моји другови из тога краја овде споречкали око тога.

Ствар је у овоме. Ова компанија, која има фабрику гајтана у Лесковцу, почела је свој рад од 1885 год. и радила је до 1888 год. За те три године они су готово сав свој капитал упропастили и дошли до банкротства, па сад, кад су се мало опоравили и кад је њихова радња почела да напредује, онда ови, који виде напредовање ове фабрике и ових људи, траже да им конкуришу, траже концесију да подигну фабрику у Власотинцима да прерађују гајтан. Ја мислим, да ми то нећемо дозволити, јер где је био пре да подигне оваку фабрику, што би му ми наравно радосно дозволили и једва дочекали.

Имао би још да допуним говор г. Томе Јовановића посланика из Врања, који рече: да би ту требало поставити 1 батаљон војске да чува, да се преко границе не крijумчари гајтан. То стоји и тако је. Јер од места где се има та фабрика подићи до саме границе нема више од 6 сати. онда могу мислити, да они траже концесију за подизање ове фабрике на том месту само с тога, да би могли шверцовати гајтан из Бугарске. Ја као посланик, одговарајући својој савести, својој заклетви и своме мандату, рекох шта знам и шта мислим, као и то, да и саму Скупштину са тим упознам. Да се ова концесија тражи само ради шверцовања гајтана доказ је и то, што је у Врању ухваћено 23 бала крijумчарског гајтана па се чак зна и то, да је ова компанија, која ово тражи, доносила гајтан у сандуцима из Аустрије. Ово што ја говорим познато је и самом г. министру народ. привреде и он ће то потврдити.

Кад би ко тражио оваку концесију у поштеној намери, а не као што ова компанија тражи само ради шверцовања, ја бих на то врло радо пристао; али, кад ствар овако стоји, онда молим Скупштину да ову повластицу одбаци. С тога молим посланике да ме у овоме предлогу потпомогну.

Војин Ћирковић — Односно одборског решења, имам да кажем оно исто, што поп Марко, а сад хоћу да напоменем неколико речи о самим компањонима. Кад узмемо прошлост тих компањона и сметње, које су они правили садањој фабрици гајтана, онда нема гаранције, да ће они остварити ово што су у молби навели. Ја ћу неколико примера да наведем, па ће Скупштина видети да они ништа озбиљно не мисле чинити. И сам г. министар финанције зна, да су они прво шверцовали из Аустрије у Србију. Кад је министар финансије забранио уношење тога гајтана у Србију, онда су почели да шверцују бугарски гајтан преко Турске у Србију. За то су они кажњени 20.000 динара и дан данас не диже се овај гајтан. Дакле разне сметње правили су на све могуће начине и кад нису могли и даље да шверцују, они су измислили начин да се у томе послуже тиме, да подигну хабрику близу границе, где би требало 5 батаљона војска поставити, да чувају од шверцовања, па опет не би се ништа могло учинити.

С тога сам мишљења, да се ова молба њихова одбаци као по све некорисна.

Потпредседник — Оглашујем, да је претрес свршен. Најпре ће се гласати о предлогу попа Марка Петровића; његов предлог гласи:

Да се по молби Косте Илића и другова донесе овака одлука:

„Упућује се министру нар. привреде на призрење и оцену, и по томе на даљи надлежни поступак".

Ко је за то да се прими предлог попа Марка нека седи. а ко је против нека устане? (Сви седе).

Оглашујем, да је Скупштина усвојила предлог попа Марка.

Известилац чита: Петар Тина професор моли, да му се време бесплатног предавања од 18 децемара 1886 год. до 15 септембра 1887 године урачуна у редовну предавачку службу.

Решење: По закону уважавају се само године предавачке службе предавача са одређеном платом на закону основане, те се по томе предавачима, који су хонорарни или бесплатни, не могу уважити, пошто је њихова служба по све произвољна, а бесплатним предавачима више практична. С тога је одбор мнења да се преко ове молбе пређе на дневни ред.

Потпредседник — Прима ли Скупштина одборско мишљење? (Прима).

Известилац чита: „Антоније Поповић и комп. из Лесковца моле да им се да искључива повластица за 5 година за производњу гајтана.

Решење: На основу чл. 177 Устава земаљског, све повластице припадају искључиво држави; па с тога је одбор мишљења, да се ова молба упути г. мин. народне привреде, но с тим да молиоцима може дати повластицу од 3 до 4 године са 100 до 120 чаркова"

Стеван Миљковић — Ја бих молио г. известиоца, да покаже поименце који су компањони у тој компанији.

Известилац — Овде је потписано само: Антоније Поповић и компанија.

Стеван Миљковић — Тамо су у тој компанији Бугари главни органи; и питам колико је Срба ту научило, да рукује овим занатом.

Потпредседник — Оглашујем да је претрес свршен.

Ко је за то да се прими одборско мишљење нека седи, а ко је против нека устане. (Сви седе).

Оглашујем да је усвојено одборско мишљење.

Известилац чита: „Тома Селесковић инжињер из Крагујевца моли, да му се време, што је провео као дијурниста, урачуна у указне године службе.

Решење: Које се године, у држ. служби проведене, као указне уважавају има закон, с тога се Скупштина не може упуштати у решење ове молбе".

Потпредседник — Прима ли Скупштина одборско мишљење? (Прима).

Оглашујем да је примљено.

Известилац чита: „Вукашин Панајотовић технолог моли, да му се године контрактуалне службе урачунају у указне.

Решење: Пошто у молби наведене године службе — контрактуалне — нису биле указне, по чему молилац није имао чиновнички положај, то је одбор мишљења, да се ова молба не може уважити".

Потпредседник — Прима ли Скупштина одборско мишљење? (Прима).

Известилац чита: „Др. Јосиф Маржик из Краљева моли, да му се урачунају године у указне, што је провео као привремени лекарски помоћник.

Решење: Пошто су године у молби наведене, биле неуказане а молилац био у положају привременог лекарског помоћника — то је одбор мишљења: да се преко ове молбе пређе на дневни ред.

Потпредседник — Прима ли Скупштина одборско мишљење (Прима).

Министар унутрашњих дела Ј. Ђаја — Поводом ових молаба о уважењу година службе, сматрам за дужност опет обратити пажњу Скупштине, да је се решењима овакве природе прошле и садашње Скупштине нехотице чинила неправда појединим људима. Дешавало се, да се молбе исте природе једнима уваже а другима не. Зато сматрам, да би потребно било, да се увек саслуша надлежни министар, као што и пословник прописује. Баш се прошле седнице десило то, да, као што рекох, нису уважене године једноме човеку, коме би их Скупштина извесно уважила, да је министар био о томе саслушан.

Зато држим, да то у будуће треба увек да се чини, јер то и закон прописује.

Потпредседник — Ако има још молаба овакове природе, на које министар није дао обавештења, нека се издвоје, па да се о њима сад и не решава.

Марко Петровић — Мени се чини, да је баш и сам начин приступавања молби на дневни ред врло незгодан, јер фактички прошле скупштинске седнице Скупштина је изгубила из вида, да узме у оцену и правилније решење молбу једног заслужног човека, но то је тада пропуштено због неправичног приступавања дневног реда по молбама и жалбама, и због такође незгодног и изненадног решавања њиховог усљед тога. Више пута не зна се, чије ће се молбе изнети на претрес у Скупштини. Ја држим да би требало, да се најпре објави дневни ред по молбама и жалбама у своје време, бар 24 часа пре решавања њиховог у Скупштини и изложи у дневноме реду поименце и чијеће се молбе и жалбе решавати.

Ја сам дознао да је врло незгодно прошле скупштинске седнице решена молба Др. Војислава Суботића, који је дошао у Србију по жељи владе српске као чувен оператор са светским гласом по својој струци, — и као такав учинио је до данас не само великих услуга по својој струци приватним лицима, но је на услузи нашој држави и нашој војсци у свима ратовима нашим, које смо водили са Турцима и Бугарском, и када су му понуђене за то новчане награде, он их је као Србин и патриота одбио и примио само декорације за те услуге, чиме је засведочно своју племенитост као лекар и човек хуман, и свој истински патриотизам као Србин за шта смо били дужни одазвати му се захвалношћу. Па не само то но у таквим људима оскудевају и већи и напреднији народи а народ српски осећа праву нужду у таквим људима. И ако ми почнемо тако превиђити спремне и заслужне људе, ми ћемо такве људе одстранити од нас на велику нашу штету. Па да ее не би и од сада дешавале такве неправилности, које би могле да баце незгодну сенку на наш посланички рад и нашу посланичку увиђавност потребно је да се у будуће изложе све молбе и жалбе пре решавања свог у Скупштини, са објављеним дневним редом за њино решење изложе на истом и на угледно место сва имена оних молилаца, чије се молбе имају узети у претрес одређеног дана, како би сваки посланик могао их видити, проценити, са њима се више упознати, и ако налази да је која од њих незгодно у одбору решена ангажовати се за ту заслужну молбу. С тога молио бих председништво, да административним путем обрати пажњу, и да нареди да се при објављивању дневног реда означе поименце молбе и жалбе, које се имају претресати у заказаној седници те да се у будуће не чине овако погрешке, какву сам овде навео и која је учињена са молбом г. Суботића, за коју имам уверења, да ће Народно Представништво исправити првом могућом приликом и дати доказа да уме ценити овако заслужне људе.

Потпредседник — Председништво је свакад тако и практиковало, да се извештај одборски о молбама прочита једне седнице а решење о њима доноси друге седнице. А што се ово данас друкчије ради, то је за то, што је Скупштина, друкчије протумачила.

Љуба Јоксимовић — Мени се чини, да је Скупштина и данас учинила једну грешку, која је учињена због известиоца. Отојич се прочитала једна молба, преко које се прешло на дневни ред; то је молба Тоше Селесковића, инжињера из Крагујевца, коју је известилац прочитао као молбу Томе Селесковића; те по томе ни ја ни многи нисмо могли знати, да је то реч о Тоши Селесковићу. (Известилац; доиста видим да сам погрешно прочитао); кад је то молба Тошина, онда ја мислим да треба о њој да размислимо, јер то је човек који доиста заслужује свако призрење.

Ђока Анђелковић — Ја сам хтео да напоменем оно исто, што је и г. потпредседник објаснио Скупштини. Што се пак тиче начина решавања по молбама, имам да изјавим то, да сваки посланик има права да долази у одб. седнице, те да види, шта се по извесним молбама решава. У осталом и сваки од чланова одбора даваће по дужности потребно објашњење г. г. посланицима којима би та требала.

Потпредседник — Одлаже се решење ових молби за сутра. (Чује се: а шта је са молбом Тоше Селесковића?)

Ако Скупштина налази да се поново узме у претрес, са свим је природно да ће таква молба доћи на друго решење. (Нека дође сутра). Онда ће предлог г. Јоксимовића доћи сутра.

Известилац — Примам да се ова погрешка исправи.

Вића Радовановић — Ја хоћу овом приликом да свратим пажњу Скупштине да ми треба по том извештају одбора за испитивање посланичких предлога да донесемо решење. У 75. чл. пословника каже се: по саслушању тога одборског извештаја Скупштина без претреса решава, прима ли решење одбора за испитивање посланичких предлога или не. Дакле ми то без претреса примамо. Нема разлога да се то оставља за сутра. јер о њему ми не можемо водити претрес. Молио бих председништво да га сад стави на решење.

Потпредседник — То је питање Скупштина расправила и оставила за сутра. — На дневном је реду извештај одбора о изменама и допунама у закону о судијама и у закону о истражним судијама. Молим г. известиоца да заузме своје место.

Известилац Сима Костић чита:

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА

ЗА

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА О ИЗМЕНИ И ДОПУНИ У ЗАКОНУ О ИСТРАЖНИМ СУДИЈАМА.

Пошто је и сам одбор уверен, а то и господин министар правде тврди, да заиста немамо довољан број правника, који би се за истражне судије поставити могли, одбору је част

предложити, да се чл. 32 закона о истражним судијама усвоји по пројекту.

14 Децембра 1890 г.
Београд

ПРЕДСЕДНИК,
Вел. Кундовић

ИЗВЕСТИЛАЦ
Симо Костић

ЧЛАНОВИ:
К. Борисављевић, Д. М. Ружић, Др. Д. Станојевић, В. Манојловић.

ИЗВЕШТАЈ ОДБОРА

ЗА

ПРОЈЕКТ ЗАКОНА

о изменама и допунама у закону о судијама од 9 Фебруара 1881 год.

Одбор за оцену пројекта законског о изменама и допунама у закону о судијама од 9 фебр. 1881 год. прегледао је како пројект тако и примедбе Државног Савета, па је нашао: да чланове: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 8 под а, 9, 10, 11, 17, 18, 19, 21, 22, и 25 пројекта треба усвојити и то чл. 4 са примедбама Државног Савета.

Члан 29 први и други одељак пројекта такође да треба примити, а у трећем одељку истог члана после речи „*по*“ да се изостави „*убеђењу и познавању ствари*“ и замени са „*доказима из кривичног поступка.*“

Члан 37 треба усвојити по пројекту.

Чланове 38 и 42 као допуњене по пројекту не треба усвојити, већ имају остати као што су у закону о судијама, јер се овако допуњени косе са начелом судске независности.

Према овоме, одбору је част предложити Народној Скупштини, да поменуте измене и допуне у закону о судијама од 9 Фебруара 1881 год. усвоји по предлогу одборовом.

На измене у последњом одељку чл. 29 и укидање допуњени чланова 38 и 42 пројекта господин министар правде није пристао.

14 Децембра 1890 год.
Београд.

ПРЕДСЕДНИК,
Вел. Кундовић

ИЗВЕСТИЛАЦ,
Симо Костић

ЧЛАНОВИ:
К. Борисављевић, Д. М. Ружић Др. Д. Станојевић В. Манојловић

Потпредседник — Молим вас, господо, претрес о оба ова предлога може бити само, пошто прођу 24 сахата, од кад је извештај Скупштини саопштен. Ви сте сви примили штампане извештаје, и онда нека Скупштина одлучи, кад да дођу на дневни ред (Чује се: сутра; — прекосутра).

Сутра може да дође на дневни ред. Ко је за то да се сутра стави на дневни ред, нека седи, који је за прекосутра нека устане. (Чује се: па има већ дневни ред за сутра).

Објављујем да је Скупштина усвојила, да се за сутра ставе на дневни ред извештаји овог одбора.

Арса Прокопијевић — Пре неколико дана Скупштина је вратила неколико тачака у закону о изборима народних посланика, да се о њима споразумемо са министром. Ми смо се споразумели и ја бих молио, да се и то стави на дневни ред за сутра (Чује се: то увек може доћи на дневни ред).

Потпредседник — На реду је избор одбора за закон о шумама. Молим господу из одсека да се прикупе и изберу по једнога за овај одбор.

(Настаје бирање).

После избора.

Потпредседник — Изволите чути имена лица, која су изабрана у овај одбор за закон о шумама (чита):

Из I секције: Милан Глигоријевић; из II Љуба Новаковић; из III Радоје Костић; из IV Пера Максимовић; из V Божа Кунатровић; из VI Вића Радовановић и из VII Урош Вукићевић.

Данашњу седницу закључујем, а заказујем другу за сутра у 9 сати пре подне. На дневном реду биће: претрес извештаја одборског за преглед посланичких предлога; извештај одбора за молбе и жалбе; друго читање законе о пословном реду у Држ. Савету; и прво читање пројекта закона о изменама у закону о судијама и истражним судијама.

Састанак је закључен у 12 часова пре подне.

---

33 САСТАНАК

16 децембра 1890 год. у Београду.

ПРЕДСЕДАВАО ПОТПРЕДСЕДНИК
Димитрије Катић

СЕКРЕТАР
Љуб. Ћирић

Почетак у 9½ часова пре подне.

Присутна су г. г. министри: Председник минист. савета, и унутрашњих послова, народне привреде и правде.

Потпредседник — Отварам 33 редовни састанак скупштински.

Секретар Љуба Јоксимовић прочита протокол тога састанка.

Потпредседник — Прима ли Скупштина прочитани протокол? (Прима).

Изволте чути молбе и жалбе упућене Народној Скупштини.

Секретар Љуба Ћирић чита:

Еснаф кафаноко механски из Вел. Градишта, моли за укинуће акциза на пиће и за др. олакшице;

Димитрије Стевановић поштар у Јагодини Др. Михран Казес санитетски поручник у Куршумлији и Агатон Брајовић, секретар апелационог суда моле да им се уваже извесне године службе.

Младен Спасић обућар из Смедерева, моли да му се да повластица, да за 10 година само он може правити сирћу за млевење соли коју је сам измео;

Грађани из Макрешана у ср. расинском окр. крушевачком моле, да им се исплати земљиште, које им је одузето при просецању друма;

Димитрије Марковић учитељ у Брезни, моли да му се да периодска повишица, коју је према годинама службе заслужио;

Јован Марковић, чувар телеграфа у Ваљеву моли, да му се повиси плата;

Опанчари из Ниша, моле да се не уважи молба оним нишким грађанима, који су молили да се пресни опанци могу и даље продавати;

Опанчари из Ниша, моле да се забрани продаја пресних опанака;

Јагодински првостепени суд моли да Народна Скупштина реши, да г. Ђока Анђелковић, народни посланик, може бити стављен под суд.

Милија Мијовић из Богосавца (у ср. јасеничком окр. крагујевачком), моли за какву службу;

Сељани из Модре Стене у ср, лужичком окр. пиротском моле, да им се поново премери и класификује имање;

Сељани из Жидиља у ср. ресавском окр. моравском моле да се одвоје од Стењевачке и образују засебну општину;

Грађани из Јагодине, моле да се не забрањује продаја пресних опанака;

Грађани општине вароши Ниша моле да се не забрањује продаја пресних опанака;

Касапи и опанчари из Крагујевца моле, да се још на две године продужи рок продаји пресних опанака.

Благоје Смиљанић из Бурдима у ср. свршишком окр. тимочком, жали се против суда исте општине;

Радован Гвозденовић и други бегунци из Турске, моле за државну помоћ.

Потпредседник — Све ове молбе и жалбе упућују се одбору за мобе и жалбе.

Изволте сад чути три посланичка предлога.

Секретар Љуба Ћирић чита:

ПРЕДЛОГ

Народној Скупштини

Законом од 20 Августа 1863 године узакоњене су разне подвозне и селидбене дијурне и трошкови за чиновнике који се премештају, путују и разне друге послове државне врше. Дијурну ту добијали су чиновници и друга лица у новцу поред њихне систематичне плате или одређене дневнице.

Но кад је тај закон ступио у живот онда наша држава није имала ни један динар државног, но још располагала са великом готовином.

Данас кад наша држава плаћа годишње преко 20,000000 динара само интереса и одплате на државне дугове; кад се дефицити из године у годину гомилају; кад народ у великој патњи живи под тим теретом, а још исцрпљен честим ратовима и унутарњим незгодама, кад су га прилично оставиле и благодети природних закона, односно поља и шума, па на место родних година, долази година за годином, све црња од црње, — данас велим није право да поменути закон и даље у важности остане.

На основу ових разлога, подписати предлажемо Народној Скупштини да изволи

Решити:

Да се закон о путним, подвозним и селидбеним трошковима државних чиновника и служитеља — од 20 Августа 1863 године — укине, а на место њега узакони нов

ЗАКОН

О накнади путних, подвозних и селидбених трошкова, дрдржавних чиновника и њихових служитеља.

Члан 1. Чиновници свију струка, посланици народни' учитељи и свештеници, чиновници на расположењу, чланови разних комисија и сви други званичници, који би послове државне вршили изван свога места бављења, дужни су их вршити за плату систематичну или дневницу утврђењу коју и имају.

Члан 2. Чиновници свију струка, учитељи, свештеници, чиновници и пензионери и сва друга лица којима је систематична плата до 2000 динара, који би путовали изван свога места становања да какав државни или други платежни посао врше, добијаће дуплу систематичну плату, за време путовања од места поласка, па до места где ће посао вршити и обратно, а за све време вршења посла имаће само систематичну плату.

А чиновници свију струка и сва остала лица, којима је плата систематична већа од 2000 динара годишње, неће никакву награду за одлазак и повратак имати до редовну плату дневницу, која им припада.

Члан 3. Сви чиновници и учитељи, и сва друга лица којима је плата до 2000 динара, па се премештају по потреби службе или молби њиховој, из места у место, добијају за дужину пута дуплу дневницу по платни, имајућој на име селења и путног трошка, а сви остали чиновници, којима је већа плата годишња од 2000 динара, селе се савршено о свом трошку из места у место.

Члан 1. Ови чиновници и служитељи, који би по позиву општине излазили да врше какав посао, добијаће у име дијурне и трошка ону накнаду, која је одређена законом о трошковима управних власти.

Служитељи пак који спроводе разна разна лица из округа у округ добијаће путну дијурну из партије прireза окружних.

Члан 5. Чиновници и у опште лица, која би се имала слати на страну ван наше отаџбине, каквим, само државним послом, добијаће накнаду по решењу министарског савета и одобрењу Државног Савета, а из партије буџетом одређене на ту цељ

Члан 6. Под одредбе овога закона не спадају само инспектори, који би са времена на време имали да обиђу нека надлештва, већ они падају на терет буџета, из кога су министарства.

Сва остала лица војна, грађаиска и духовна ма кога чина била, подлеже одредбама овога закона.

Закон овај ступа у живот кад га Краљ потпише.

Сви други закони и законодавна решења, која су противна овом закону сматрају се за не важећа.

15, Декембра 1890 год.
у Београду.

ПРЕДЛАГАЧИ:

Ран. В. Тајсић, Трив. Милојевић, Сретен М. Гогић, Коста М. Влајић, Алекса Ратарац, Рад. Митровић.

ПРЕДЛОГ

Народној Скупштини

Чувена врањска бања по својој лековитости одавно привлачи болеснике из оближњих крајева. А од како се је и тај крај придружио Мајци Србији, и од каде се почела обраћати озбиљна и просвећена тежња на ту лековиту воду, од тог доба почели су долазити тамо болесници и из других удаљенијих крајава наше отаџбине, па и из страних држава.

Да би се та веома лековита вода што боље уредила, и да би се што већа угодност прибавила за многобројне болеснике, који тамо долазе, одређена је извесна такса за купање. Болесници из простог, сељачког сталежа плаћају за свако купање по 20 пара динарских. Такса није велика али за тамошњи сиромашни свет није ни мала. Треба прикупљати средства за унапређење тога дивнога купатила; али у исто време треба олакшати спротњи приступ тој лековитој води,

С тога ми подписани народни посланици предлажемо:

а, Да се такса за болеснике из сељачког сталежа смањи на 10 п. дин. за време сезоне лечења.

б. Да се за таке болеснике такса смањи на 5 пара динарских после одређене сезоне;

Тиме се не би ни мало смањила општа сума прихода, ако се још не би увећала, јер кад би се мања такса плаћала, онда би много више посетилаца било. Тешко је веровати, али је у самој ствари тако, да досадања такса смета знатном броју спротње, да тражи помоћи на тим лековитим водама.

12 Децембра 1890 год.
у Београду.

Народни посланици:

Тома Јовановић, Јанча Јонановић, П. Срећковић, Сава Величковић, Коста Јовановић, Таса Николајевић, А. Бељић, Жив. Живановић, Благоје Божић, Илицановић, Д. А. Машић

(НАСТАВИЋЕ СЕ)

Одговорни уредник **Ранко Петровић** Штампа краљ. српске државне штампарије